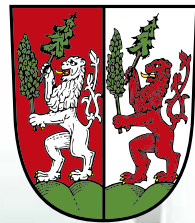

Bělohradské listy

Vydáno 21. 4. 2017 • Ročník XVII • Cena 16 Kč

2 / 2017

Objektivem Bělohradských listů

Foto: Alena Fléglová, Ladislav Stuchlík, Petr Laušman, Václav Lejdar

Vím, že jakákoli úvaha o tom, zda dítěti za neposlušnost jednu plácnout, působí v dnešní době jako píchnutí do vosího hnízda. Přitom jde o uměle zveličený problém. Plácnout dítě přes zadek není týráním. Veřejnost sice hlídá každý pohledek vražený arogantnímu pubertákoví, ale skutečného a děsivého týráním dětí neubývá, spíše naopak. To jen společností je plná paradoxů. Zatímco se jedni rodiče děsí, aby je někdo neudal za to, že svého rozjívěného synka pláclí na pískovišti přes zadek, o ulici dál jímí „rodiče“ zavírají své děti do komory bez oken, trápí je hladem, tlučou do krve a nikdo si toho nevšimne.

Názory na to, co je a není správná výchova, se hodně změnily. Uvědomila jsem si to, když jsem nedávno stála v obchodním domě Ikea před pokladnou. Ve vedlejší frontě čekaly dvě krásné, mladé, dobře oblečené maminky. První byla ve vysokém stupni těhotenství a v kočárku měla asi dvouletou holčičku, druhá pak chlapce zhruba šestiletého, který právě cupoval vystavené rákosové prostírání. Na občasně napomenutí matky nijak nereagoval. Když ho rákos přestal bavit, našel si novou zábavu. Začal se prodírat mezi lidmi zabranými do hovoru nebo stojícími těsně u sebe. Tam zpátky, tam zpátky. Hned vedle bylo dost místa na projítí, ale dítě s viditelným potěšením vyhledávalo nejhustší hloučky, vráželo do lidí, šlapalo jim na nohy a cloumalo vozíky. Jeho matka, která z něj nespustila oči, neustále opakovala: „Nech toho a pojď sem!“

Dítě na povel reagovalo úplně stejně jako můj jezevčík: nijak.

Matka vždycky jen pokrčila rameny a s povzdechem sdělila přítelkyni: „Vůbec si s ním nevím rady. Má tu hyperaktivitu a vůbec neposlouchá. Už aby šel do školy.“

Obě fronty, které dítě obšťastňovalo svou pozorností, si zjevně přály totéž, nikdo si už nepovídá, všichni sledovali chlapce, aby stačili včas uhnout před jeho výpady.

Matku zákazníci s pošlapanýma nohama absolutně nezajímali, veškerou mozkovou kapacitu jí zabralo napomínání synka a hovor s těhotnou přítelkyní. „Obdivuju tě, že si pořízuješ druhý, mě k tomu už nikdo nepřinutí. On sice chce, ale já nejsem blázen. Už takhle si nevím rady s tímhle...“

Já bych si rady věděla a většina lidí ve frontě zjevně taky, ale rozumně jsme si to nechali pro sebe. Chlapec si mezitím našel novou zábavu. Zaujalo ho zboží vystavené těsně před pokladnami, bral do ruky jeden kousek za druhým a nosil je matce. Sklenice, vázy, misky, prostě zbytečnosti, které obchodníci umísťují před pokladny, aby si zákazník při dlouhém čekání ještě z nudy něco koupil. „Já chci tohle. Kup mi to.“

„Ne, to nepotřebujeme. Vrať to.“

„Já to chci!“

„Vrať to!“

Chlapeček vrátil zboží na regál a bral jiné, a situace se opakovala. „Vůbec mě neposlouchá,“ řekla matka přítelkyni. Znělo to vyčítavě. „Uvidíš, že nakonec něco rozbije.“

Došlo k tomu sotva o minutu později. Váza, která se chlapečkovi obzvlášť líbila, mu vyklouzla z ruky a roztržila se na tisíc kusů. „No vidíš,“ řekla matka přítelkyni. „Já to věděla. Ale at' si nemyslejte, že to budu platit. Mají to mít líp zabezpečený. Vždyť vědí, že sem chodí i děti.“

„Ty nejsi pojištěná?“ zeptala se přítelkyně.

„Ale jo, jsem. Jenže to není moje vina. Mají to líp zabezpečit. No, teď abych se ještě zdržovala kvůli pitomým střeptům. Pohlídej mi věci, já jdu najít nějakou slundu, aby to uklidila.“

Chvilí mi trvalo, než jsem pochopila, že slunda bude hovorový výraz pro služku a zatrulo mi nad tónem, jakým to ta krásná mladá maminka pronesla. Ta zatím zamířila zpět do prodejního prostoru a chlapeček s další vázou v ruce běžel za ní.

Všimla jsem si, s jakým výrazem to sleduje asi padesátiletá pokladní. „Líbí se vám to stejně jako mně?“ zeptala jsem se.

„Já bych mu našustila na zadek.“

„Já bych začala už u maminky,“ řekla jsem.

Vyměnily jsme si chápavý pohled, popřály si pěkný den a rozešly se s tichou vzpomínkou na časy, kdy by k uvedené scéně vůbec nedošlo, protože by se matka za takové chování dítěte styděla a „našustila“ mu.

V sedmdesátých letech jsem četla, jak jsou Američané cestující do Japonska pohoršeni tím, že se japonské děti vůbec neumějí chovat. V restauracích se nedá jíst, protože děti pobíhají a vřeští, na návštěvách si nepromluvíte, protože děti skáčou dospělým do řeči. Dítě je hlavní osobou v každé společnosti, nikdo je neokřikne ani neplácne přes zadek, protože by to mohlo narušit jeho sebevědomí. Američané byli tímto přístupem upřímně zděšeni. Jejich psychologové bili na poplach a zdůrazňovali, že dítě, které je ponecháno, aby samo rozhodlo, co je správné a nesprávné, nerespektuje žádnou autoritu a v dospělosti bude mít problémy s dodržováním zákonů.

V osmdesátých a devadesátých letech jsme se (díky přílivu amerických filmů) dívali, jak Američané přejali japonský styl výchovy – nevychovy, a s úlevou jsme říkali: „Ještěže to není u nás.“ Občas to člověk prostě neodhadne.

Vyrůstá nám už druhá generace, které nikdy nikdo „nenašustil“. A proto jsou její příslušníci ke všem stále laskavější, zdvořilejší a ohleduplnější. Ale pokud je to ve vašem okolí jinak, tak vážně netuším, proč.

Hezké jaro vám všem.

Hana Marie Körnerová

2 OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

3 FEJETON
(HANA MARIE KÖRNEROVÁ)

4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

5 STAROSTA ODPOVÍDÁ
(PAVEL ŠUBR)

6-7 MŮJ ŽIVOT S HOŘEŇÁKEM
(LADISLAV STUHLÍK)

8-9 KNÍŽKY PRO DĚTI
ŠÁRKY JECHOVÉ
(EDUARD ČELIŠ)

10-11 LEONTINA MAŠÍNOVÁ
PONĚKUD JINAK
(JIŘÍ VACEK)

12-13 BĚLOHRAD
NA MAPOVÝCH LISTECH
STABILNÍHO KATASTRU Z R. 1842

14-15 BĚLOHRAD
PŘED 175 LETY

16-17 ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU
OPRAVY JÍZDNÍCH KOL
(JAROSLAV VOVES)

18-19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI

20-21 REKORDMAN
JIŘÍ DĚDEK
(EDUARD ČELIŠ)

22-23 HISTORICKÉ FOTKY
Z BĚLOHRADSKA

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE
STRANA 1 / PETR LAUŠMAN
VELIKONOČNÍ JARMARK
STRANA 24 / ALENA FLÉGLOVÁ
JARO JE TU

DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 23. 6. 2017

Bělohradské listy

periodický tisk územního samosprávného celku Lázně Bělohrad

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš,

Alena Fléglová, Hana Friedrichová, Hana Marie Körnerová,

Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef Špür, Ing. Pavel Šubr,

Jaroslav Voves.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

ISSN 2533-8005

Adresa: Město Lázně Bělohrad

Městské kulturní středisko,

Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk:

Tiskárna ARPA, Kotkova 792, Dvůr Králové nad Labem

Zeptali jsme se za vás

Jak připravuje VOS, a.s. modernizaci úpravny vody v Lázních Bělohradě?

Zlepšování parametrů kvality vody a efektivnější provoz zařízení si slibuje Vodohospodářská a obchodní společnost od projektu rekonstrukce úpravny vody v lázeňském městě v Lázních Bělohradě. Nedávno požádala o dotační příspěvek Státní fond životního prostředí, který podobné projekty může pokrýt až 50 % spoluúčastí. Na stavební úpravy samotné budovy ze 70. let a modernizaci technologií, které čistí vodu pro Jičín a Lázně Bělohrad, bude potřeba odhadem 70 milionů korun. Stavba by mohla začít již příští rok.

Budova úpravny vody stojí na okraji známého lázeňského města od roku 1978 a upravuje vodu ze tří vrtů, a to jak pro samotný Bělohrad, tak dále pro zhruba 20 km vzdálený Jičín. Vzhledem k tomu, že používané technologie pomalu zastarávají, rozhodla se VOS, a. s. vyprojektovat rekonstrukci objektu a požádat o dotační podporu. „Žádost jsme podali na SFŽP koncem ledna a v červnu bychom měli mít rozhodnutí. Pokud se nám dotaci podaří získat, požádáme následně o stavební povolení a budeme soutěžit dodavatele. Se stavbou by se reálně mohlo začít už v příštím roce,“ uvádí další plány ředitel Ing. Richard Smutný. Zatím má společnost platné územní povolení. V případě, že podporu od SFŽP nezíská, pokusí se najít jiný vhodný dotační titul, anebo začne s rekonstrukcí postupně na etapy sama. Předpokládané náklady jsou asi 72 milionů korun a dotace by mohla být ve výši až 50 % ustatných nákladů.

Hlavním cílem rekonstrukce je plné využití kapacity vrtů a také zefektivnění úpravy získané vody. Nové technologie dokážou vodou i šetřit - při výrobě totiž vznikají vody odpadní, jejichž objem dokáže nová technologie snížit. Zlepšit se mají i hodnoty parametrů jakosti vody, například obsah železa. „Při čerpání vody z vrtů se pro její úpravu využívá písko-

vý filtr, který se musí zase částí vody následně čistit. Zatímco nyní spotřebuje provoz až 15 % vody na toto čištění, nová technologie ji sníží na 2 %. Zvýšíme také lehce kapacitu úpravný tak, abychom v případě nedostatku vody v některém ze zdrojů byli schopni tento výpadek pokrýt. V poslední řadě by nám nová technologie umožnila také efektivnější řízení celého provozu a procesu výroby přes centrální velin,“ doplňuje Richard Smutný. Součástí projektu pak bude i úprava technologie na čerpací stanici v Mlázovicích, kde se napojují na skupinový vodovod Jičín další zdroje.

V posledních letech procházela postupnou obnovou také vodovodní infrastruktura, tedy samotný skupinový vodovod vedoucí z Lázní Bělohradu na Jičín. Každoročně se po částech vyměňovalo několik kilometrů původního potrubí od úpravný směrem k vodojemu Kamensko. „Letos bude na této trase hotovo, pak budeme pokračovat od vodojemu směrem k Jičínu. Stejně postupujeme i v jiných regionech, například na Sobotecku, a všude tam, kde je zdroj dál od vodojemu a od místa konečné spotřeby. Potrubí totiž vede často v polích. V případě havárie, kdy je zde vzrostlé obilí nebo kukuřice, anebo ještě hůř je pokryto vrstvou sněhu, se místo úniku vody těžko hledá. Jsou s tím pak spojené vyšší ztráty, a to jak vody, tak ty ekonomické, než když potrubí praskne někde na ulici ve městě,“ dodává ředitel Smutný.

Úpravna Lázně Bělohrad stejně tak jako infrastruktura slouží od 70. let 20. století a denně upravuje zhruba 1600 kubíků vody pro 23 000 obyvatel v městech Lázně Bělohrad, Jičín a přilehlých obcích. V okolí úpravný jsou tři podzemní vrty, ze kterých se jednotlivě čerpá až 15 l/s z hloubky cca 50 - 75 m. Z areálu úpravný je voda dále vedena řadem do Bělohradu, pro který také slouží ještě další dva vodojemy - v Horní Nové Vsi (objem 300 m³) a v obci Lány (objem 150 m³). Místní městečko je známé především lázeňstvím, které má velkou tradici. Nachází se zde totiž bohatá ložiska rašeliny a několik přírodních památek. „Poblíž zdrojů pitné vody a areálu úpravný, při silnici

z Bělohradu na Lány, těží místní lázně léčivou sirnoželezitou slatinu. V 90. letech zde byla přírodní památka „Černá louka“ a vyskytovala se tu i neobvyklá fauna - masožravé rostliny. V minulosti jsme zde museli vyřešit problémy se znečištěním léčivé slatiny z protékající říčky Heřmanky. Naštěstí se situace zlepšila odkanalizováním obce Lány v rámci akce Cidlina, kterou prováděla Vodohospodářská společnost před asi 8 roky. Věřím, že rekonstrukce úpravný vody přinese pro místní vodní hospodářství další zlepšení,“ dodává bělohradský starosta Ing. Pavel Šubr.

Dále směrem na Jičín je voda přiváděna do vodojemu Kamensko, který má objem 450 m³. Na cestě vody se pak pro Jičín přidávají další zdroje, a to Mlázovice, Studeňany a Lužany. Zásobeny tak jsou i tyto a další přilehlé obce. Voda je přiváděna do hlavního vodojemu na Zebíně, který má objem 5000 m³. Odtud je pak rozvedena do Jičína. Další menší vodojem o objemu 500 m³ je umístěn na Čeřovce. Ten slouží převážně jako rezervoár pro Oblastní nemocnici Jičín.

Ing. Richard Smutný, ředitel VOS, a. s.

Vodohospodářská a obchodní společnost, a. s. fakturuje v Brtvi stočné ve výši paušální spotřeby pitné vody, která činí ročně 36 m³ na osobu. Na jakém základě je stanovena tato spotřeba?

Směrná čísla roční potřeby vody jsou stanovena na základě zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a následně přílohy č. 12 (Směrná čísla roční potřeby vody) k jeho prováděcí vyhlášce č. 428/2001 Sb. Ministerstva zemědělství České republiky. Na jednu osobu bytu s tekoucí teplou vodou činí tento paušál ročně 35 m³ a u rodinného domu se připočítává 1 m³ na osobu na činnosti spojené s očistou okolí domu a s očistou osob při aktivitách na zahradě. Tato vyhláška byla v roce 2011 novelizována, tak aby směrná čísla odpovídala reálnému snížení spotřeby vody. Před novelou činilo směrné číslo celkem 46 m³ na osobu a rok.

*Ing. Richard Smutný
ředitel společnosti VOS, a. s.,
foto: archiv*

Starosta odpovídá

Kdy dostaneme kompostéry, kvůli kterým jsme na podzim vyplňovali dotazníky? Mysleli jsme, že je budeme moci využít už při jar-ních pracích na zahradě.

Anketní lístky s požadavky na kompostéry, které občané vyplňovali vloni v září, sloužily jako podklad k žádosti o dotaci ve výši 85 % ze Státního fondu životního prostředí. Žádost město podalo na SFŽP koncem listopadu 2016 a SFŽP rozhodne o poskytnutí nebo neposkytnutí dotace do 6 měsíců, čili do konce května 2017. Poté budeme v případě poskytnutí dotace muset doložit na SFŽP další doklady, schválit a podepsat smlouvu o poskytnutí dotace, provést výběrové řízení na dodavatele kompostérů atd. Pokud obdržíme dotaci, tak reálné je předání kompostérů občanům na podzim tohoto roku.

Proč jste posunuli termín Strašidelné Bažantnice z 1. července na 24. června? V kalendáři města na rok 2017 byl uveden 1. červenec.

Termín Strašidelné Bažantnice vychází z termínu poutě na Byšičkách. Vloni na podzim jsme dostali informaci o termínu poutě na Byšičkách z místní farnosti. Do kalendáře města pro rok 2017 jsme proto dle této informace uvedli termín poutě v neděli 2. července a termín Strašidelné Bažantnice v sobotu 1. července. V únoru 2017 jsme z farnosti obdrželi informaci, že termín poutě na Byšičkách se posouvá na neděli 25. června, takže město muselo posunout termín Strašidelné Bažantnice na sobotu 24. června, neboť stánky a další materiál dolnoveští hasiči (bez nichž by Strašidelná Bažantnice ani pout' neproběhly) využívají na Byšičkách na obě akce najednou a také Technické služby města připravují vše na obě akce.

Počítáte s asfaltováním komunikací na Horní Nové Vsi na Německém kopci? Po výměně vodovodu jsou v hrozném stavu.

Počítáme, ale až v příštím roce. Vodohospodářská a obchodní společnost, a. s. vyměňovala v uplynulých dvou letech v této lokalitě vodovodní řady. Domluvili jsme se, že VOS finanční prostředky určené na opravu komunikací převede na účet města a my je využijeme na

kompletní opravu povrchu komunikací. Ty už před výměnou vodovodu nebyly v nejlepším stavu, ale s jejich rekonstrukcí jsme počítali právě až po výměně vodovodních řadů, které vedou převážně v komunikaci. Letos necháme zpracovat projektovou dokumentaci na rekonstrukci těchto komunikací.

Kdy se budou dělat kanalizační stoky v Horní Nové Vsi proti benzínové pumpě a na Popluži?

Výstavbu dvou sružených kanalizačních přípojek v lokalitě proti benzínové pumpě jsme zařadili do letošního rozpočtu na zasedání zastupitelstva města v únoru, takže budou letos vybudovány. Projektovou dokumentaci máme zpracovanou na několik dalších a postupně bychom je chtěli budovat. Vloni byla vybudována nejnáročnější z nich v dolní části náměstí K. V. Raise, příští rok připadá v úvahu také stoka na Popluži.

Potěšilo mě, že zastupitelstvo města schválilo, že odkoupí Lázeňský hotel. Radnice by měla být v radnici, navíc je v ní krásný sál. Škoda, že město neodkoupilo radnici už někdy před 10 lety, kdy byla na prodej.

Zastupitelstvo města neschválilo odkoupení Lázeňského hotelu, ale uložilo starostovi a místostarostovi jednat s majitelem Lázeňského hotelu a tzv. „Pižlova domu“ o možnostech a podmínkách jejich odkoupení do majetku města. Zastupitelé by měli nyní při svém rozhodování dát na mísky vah všechna pro a proti. Na straně pro stojí záchrana této historicky krásné budovy a sálu a jejich využití pro občany města, na straně proti především náklady, a to jak náklady na odkoupení těchto objektů (cca 36 milionů Kč), tak na rekonstrukci obou budov a jejich případné budoucí provozování. Druhou variantou je postavit nový objekt radnice v čele náměstí. Město má potvrzenou dotaci na demolici stávajícího objektu a předpokládané náklady na výstavbu nové radnice činí 35 mil. Kč bez DPH. U této varianty je navíc možnost získat dotaci, pokud bude nová budova v pasivním standardu. Jsou i další názory (novou radnici nepotřebujeme, zrekonstruovat budovu v čele náměstí atd.).

Město mělo možnost odkoupit budovu Lázeňského hotelu v roce 2009. Tehdy byla

prodejní cena 18 milionů Kč a předpokládané náklady na jeho rekonstrukci více než 50 milionů Kč. Tehdejší majitelé jsme byli navíc upozorněni na vysoké provozní náklady a téměř nemožnost budovu zateplit. Město v té době splácelo úvěry ve výši 15 milionů Kč (na kanalizaci, chodníky atd.), na účtech nemělo téměř žádné prostředky a mělo ročně volné cca 4 miliony Kč na investice. K tomu jsme měli požádáno o dotaci (ve výši 92,5 % z celkových 70 mil. Kč bez DPH) na integrovaný projekt, který zahrnoval rekonstrukci domu v čele náměstí na nový úřad, rekonstrukci Památníku K. V. Raise a rekonstrukce několika komunikací (Nádražní, T. G. Masaryka, Zámecká a Václavská). V té době jsme od státu dostávali daňové příjmy ve výši 25 milionů Kč. Neměli jsme tedy finanční prostředky ani na odkoupení Lázeňského hotelu (úvěr 18 mil. Kč bychom vůbec nezískali), natož na jeho rekonstrukci. Dnes máme úvěr 20 mil. Kč na vodovod a kanalizaci v Brtvi, který za nás z cca 50 % splácí VOS, a. s. Od státu dostáváme po změně zákona o RUD ročně daňové příjmy ve výši asi 41 mil. Kč, na investice máme ročně cca 16 milionů Kč a na účtech města jsme k 31. 12. 2016 měli více než 25 milionů Kč. Zastupitelé ale musí také uvažovat o řadě dalších investičních akcí, hospodařit v souladu se zákony s „pěčí řádného hospodáře“, nakupovat nemovitosti za cenu obvyklou, dodržovat zákon o rozpočtové odpovědnosti atd.

Pavel Šubr,

foto: Ladislav Stuchlík, Jan Kejval

ZM informuje

Mimořádné zasedání zastupitelstva města, které bylo svoláno na základě žádosti 5 členů zastupitelstva, se uskutečnilo **22. března v kulturním sále lázní**. Jediným bodem programu byla stavba nové budovy městského úřadu. Pětice zastupitelů podala návrh vypsání stavby budovy městského úřadu architektonickou soutěž. Po dlouhé diskusi zastupitelé nakonec schválili usnesení ukončit smlouvu na zpracování projektové dokumentace s Ing. arch. Ondřejem Plašilem a uložili starostovi a místostarostovi jednat o možnostech a podmínkách případného odkupu Lázeňského hotelu a tzv. „Pižlova domu“ do majetku města.

Pavel Šubr

Paní Hanka Marksová,
rozená Jiříčková,
zasvětila svůj život souboru Hořeňák.
Začínala jako tanečnice, ale brzy se
přidal i zpěv, u kterého zůstala dodnes.
Když se začne mluvit o věku, odpoví:
„Jsem stará jako Hořeňák.“
Když jsem se jí zeptal, co to znamená,
začala vzpomínat, jak to všechno bylo.

Bydlela jsem v Bělohradě uprostřed polí, tam, kde se říká u Kačírků. Maminka nám doma hodně zpívala, měla krásný zvučný hlas. Nás doma vedla ke zpěvu od malička. Když mně bylo šest, sedm roků, už jsme spolu zpívaly dvojhlasy. V polích u Kačírků jsem měla možnost vyzpěvovat, až se hory zelenaly, a při trháni kytek jsem zpívala tak, že mě bylo slyšet až na náměstí.

Ve škole jsem chodila do pěveckého sboru, kde nás vedl pan Zdeněk Prchal. To byla velká škola. Pan učitel byl velmi důrazný a „akuratní“ a chtěl po nás všechno přesně. Což byla velká výhoda, protože nás naučil techniku hlasu, správně dýchat, artikulovat a mít určitou

Můj život s HOŘEŇÁKEM

tou kulturu projevu. Povzbuzoval nás svými vtipnými poznámkami. Chodilo nás do sboru až čtyřicet a chodili jsme rádi.

V roce 1961 se mi naskytla možnost zapojit se do Souboru písní a tanců, pozdějšího Hořeňáku. Bylo mně dvanáct roků a já začala tančit v dětském souboru. Tancování bylo samozřejmě se zpíváním, a tak se mohla projevit moje pěvecká láska. Netrvalo dlouho a bylo mi to umožněno. Třeba, když se tanečníci potřebovali převléknout do jiného kroje, vyplňovala se mezera zpěvem. Svou první sólovou pěveckou premiéru jsem měla tady v Lázeňském hotelu, kde jsem jako třináctiletá zpívala s muzikou písničku Červená růžičko rozvíjej se. Tenkrát byl primášem pan učitel Fól.

Od patnácti let jsem zpívala a tancovala s velkým souborem. V roce 1965 přišel do souboru choreograf František Bonuš - profesor z pražské AMU. Učil nás základům taneční i pěvecké techniky a jevištního projevu. Při jeho důkladných „študýrkách“ jsme dostali pořádně zabrat. Propotili jsme nejedno tričko. Nic nám neodpustil. Dostal ale Hořeňák na vysokou úroveň. Vytvořil pro soubor celou řadu tanců a úprav písní, z nichž čerpáme dodnes. Měla jsem možnost se svým tanečním partnerem Zdeňkem Šindlerem tančit i zpívat, a to obzvlášť v našich sólových tancích. Když byla v roce 1972 přehlídka venkovských souborů v Litomyšli, získali jsme se Zdeňkem první cenu za tanec „Slepička“. Mezi diváky tenkrát seděl vedoucí taneční složky Státního souboru písní a tanců z Prahy. Přišel za mnou a Zdeňkem si popovídat a řekl, že jsem oheň a vítr a že by nás se Zdeňkem nutně potřeboval v Praze do souboru. Velikou poctou pro nás bylo, když řekl: „To co umíte vy, to zatancuji se svými tanečníky taky, ale dát tomu ten výraz, to je něco jiného.“

Se Zdeňkem Šindlerem v Bažantnici

Do Prahy jsme nešli, jsme patrioti a zůstali jsme doma.

Do svých asi 24 let jsem tancovala všechno a k tomu ještě zpívala. Měla jsem několik vynikajících tanečníků, mimo Zdeňka Šindlera to byl například Jindra Rychtera, Honza a Jirka Benešovi a další.

Cestování s Hořeňákem začalo někdy v roce 1968, kdy jsme se dostali do bývalé Jugoslávie, do města Skopje, kde byl uspořádán k výročí zemětřesení velký mezinárodní festival. Do Skopje se sjely soubory z celého světa. Cestování po zahraničních vystoupeních pak pokračovalo a těch navštívených států bylo hodně, Hořeňák se dostal do mnoha států nejen v Evropě, ale i po celém světě. Všichni nadšeně vzpomínáme na začátek osmdesátých let, kdy jsme byli na Sardinii. Působili jsme tam jako bílé vrány. Ostatní soubory byly v krojích, ve kterých převládala červená a černá barva, prostě tmavé kroje. My jsme byly celé v bílém. Vyšívání sukně, zástěry, čepce, blůzky, všechno

bílé. Krásné bílé ruční výšivky. Dodnes je má Hořeňák jako slavnostní kroje. Chodili si nás hodně fotografovat anebo jen tak obdivovat.

V té době jsme již používali více krojů, například pracovní kroje, kterým se říká kandaše, slavnostní kroj a pak kroje na různé typy tanců. Více krojů, větší foťr. Zatímco já jsem zpívala u mikrofonu, tanečníci si převlékli kroje a jelo se dál.

Celkem jsem tancovala 36 let, dokud jsem neměla veliký úraz kolena. Tím pro mě tančování skončilo a já zůstala u zpívání.

Za celou dobu to bylo mnoho písní. Hodně jich upravoval pan učitel Fól, ale jejich notové záznamy s jeho odchodem bohužel zmizely. Zřejmě to zůstalo v rodině. Některé aranže a úpravy písniček dělal i Jára Rychtera a později Luděk Šorm. Myslím, že jsem za celou dobu působení v souboru nazpívala tak padesát, šedesát písniček. Některé písničky se zachovaly v archivu hradeckého rozhlasu, kde jsme natáčeli několikrát. K dostání byly i kazety a cédečka. Dodneška se naše zpívání objevuje v některých rozhlasových pořadech.

Natáčeli jsme i pro Českou televizi. Byl to například film Kolik faldů na sukničce. Natáčelo se v Uhlířích, dole u silnice na pravé straně před křížovatkou u pěkné roubené chalupy, a pak se natáčelo na Pecce na loukách za hradem.

S Martinem Holanem

Eliška Syrovátková - Suchá,
Zdeněk Šindler a Hanka Marksová

I ve zpěvu byl mým nejdůležitějším partnerem Zdeněk Šindler. Všeestranně nadaný, který mimo jiné mistrně ovládal i neobvyklý nástroj zvaný vozembouch.

Když slavil Hořeňák 60 let trvání, podařilo se mně získat zpěváka, kolegu kantora Martina Holana z Nové Paky, který tady v Bělohradě ve své premiéře se mnou zpíval píseň Okýnko. Hořeňák ji má ve své znělce. Tomu jsem byla moc ráda a dodnes se mně s ním zpívá moc hezky. Tím, že přišel mužský hlas, se mohly také oživit některé zastrčené písničky, které se již nějakou dobu nehrály.

V hořeňácké muzice byla i řada vynikajících primášů. Začalo to panem učitelem Josefem Stejskalem, po něm přišel další učitel, pan Fól, pak paní Jarušková z Horní Nové Vsi. Dalším primášem byl Ing. Jan Glat. Po něm nastoupila paní Eliška Suchá, za svobodna Syrovátková z Brtve. Byla výborná a věnovala se tomu hodně let. Vystřídala ji Iva Malá. V současnosti nám řadu let primášuje houslistka Veronika Klímová, která se tomu pečlivě a ráda věnuje.

Samozřejmě mimo vystupování jsme prožili se souborem mnoho neopakovatelných zážitků. Všichni vzpomínáme na již zmíněný festival na Sardinii, kde byl soubor ubytován pohromadě ve velké budově. Ve vedlejší místnosti byl ubytován mexický soubor. Měli jednoduše nádherné mexické kroje, krásně tančili, ale navíc všichni výborně hráli na kytary. Přes jazykovou bariéru, kdy domluva byla všelijaká, mezi námi vzniklo velké přátelství. Když jsme o den dřív než oni kvůli trajektu odjízďeli, zastavili autobus a nechtěli nás pustit dál. Děkovali, mávali a loučili se. S mnohými jsme si pak dlouhá léta psali. Já vzpomínám, že jsem si několik let psala s profesorem matematiky jménem Diego Fones Gonzáles.

Na zájezdu do USA
s jihokorejským souborem

Na pozvání španělského souboru z města Jekla jsme jeli na jejich festival. Obdivovali jsme místní temperamentní tance, při kterých mistrně používali kastaněty. Ohromila nás i tamější příroda. Na oplátku přijel španělský soubor na festival „Pod Zvičinou“. Bělohradáci byli ohromeni, když jim španělští tanečníci při průvodu házeli citróny a pomeranče.

V roce 1998 jsem byla se souborem v USA. Obrovským zážitkem byla nejen řada vystoupení, ale i návštěva Yellowstonského národního parku a i devítihodinové cestování letadlem.

S manželem Pepíkem

S mým budoucím manželem Pepíkem mě v Pace na jarmarku seznámila kamarádka ze souboru Milena Babková. Bylo to trochu zvláštní. Josef začal jezdit na zkoušky Hořeňáku. Sice dělal jako že jezdí za spolužačkou z gymnázia Járrou Dlabovou, ale začas se přiznal, že jezdí kvůli mně. Přemluvila jsem ho, aby začal v souboru také tančit. Později, když odešli někteří členové muziky, zapojil se jako klarineták a hraje tam dodnes.

V roce 1972 jsme měli velikou souborovou svatbu. Rozlučka byla u nás u Kačírkových. Dvě velké místnosti se kompletně vystěhovaly a tam jsme se loučili se svobodou až do rána. Svatební obřady byly v Nové Pace. Jeden obřad na úřadě a druhý tajný v novopackém klášterním kostele. Při obřadu nám Hořeňáci hráli všechny ty písničky, které jsem v souboru zpívala.

**Moc ráda zpívám se souborem Hořeňák,
kde oceňuji výbornou partu
zapálených lidí.**

Děkuji za rozhovor.

Ladislav Stuchlík,
foto: archiv Hany Marksové

KNÍŽKY PRO DĚTI ŠÁRKY JECHOVÉ

Píše a ilustruje knížky pro děti. Její knížky jsou neobvyklé svým zaměřením. Kromě čtení a poznání nového příběhu je titul vytvořen tak, aby dětem pomohl rozvíjet nejen řeč, ale i paměť a logické myšlení. Šárka Jechová.

„Jecha, Jechová, takový jméno nikdy v Bělohradě nebylo,“ tvrdí mi místní historik Josef Špür, když hovořím o Šárce.

„Máš pravdu, Pepo, ale co takhle Vilém Kolář,“ dodávám. To už byl kolega z Listů „doma“ a obšírně mi podal historii tohoto bělohradského rodu i s popisnými čísly domů, kde Kolářovi žili. A proto i tento rozhovor.

Šárko, sice žiješ, pracuješ a tvoříš v Jaro-měři, ale pokud vím, máš bělohradské kořeny.

Ano, mám. Do Bělohradu jsem jezdila za babičkou a dědou Kolářovými do domku v Prostřední Nové Vsi. A jezdím sem stále, i když babička s dědou už nežijí. Bělohrad mám spojený hlavně s prázdninami, koupáním ve splavu, dobrotami od babičky, spaním na komůrce v podkroví. A vycházkami do Bažantnice, kde jsme na dřevěném pódiu dělali s bráchou a sestřenkami babičce „vystoupení“, na Byšička, tam nás zase fascinovaly otisky kolen sv. Petra v kameni, nebo do Hůry.

Apropó, tvůj děda Vilém Kolář, vídeňský rodák, který dělal léta technika v Nářadí.

Děda se narodil v září 1921 ve Vídni a žil tam až do svých 17 let. Ve Vídni začal studovat na gymnáziu. Jeho rodiče postavili v Bělohradě dům, pozdější hospodu U Fajfrů, U Lípy. Dědova manželka, za svobodna Krausová, pocházela z rodiny pekařů, dnes je to pekárna Rýdlových. Děda byl kutil, pořád něco vyráběl a spravoval v dílně, v garáži. Věnoval se i včelařství. To bylo pro nás dobrodružství. Vzali jsme si na hlavu kuklu a šli s dědou „ke včelám“. Po stáčení medu jsme žvýkali včelí plástve, říkali jsme tomu „medové žvýkačky“. Ty nám žvýkánek dával děda na sluníčko roztavit.

Vilém Kolář, to byl taky tlumočnick a pedant.

Z Vídneš si přivezl dobrou němčinu. Působil jako tlumočnick v Nářadí i v souboru Hořeňák. Byl přísný. Když jsme se, coby čtyři vnučata, převlékli do pyžam, museli jsme naskládat oblečení hezky do „komínků“. A když šly v televizi večerní zprávy, bylo by slyšet i spadlý špendlík, jaké muselo být ticho... Po obědě si dával „dvacet“. Občas jsme dědu zlobili a dávali mu k nosu a puse peříčko. Jak hlasitě odfukoval, peříčko se vznášelo... Psal si spoustu poznámek. Nedávno jsem našla dědův denní plán, co má nakoupit, co zařídit, co bude babička vařit... Když se sjela celá naše rodina, děda vytáhl decimálku a začal nás vážit. Na futrech dveří jsou dodnes rýsky, jak jsme rostli. Na dědu Viléma moc ráda vzpomínám. S babičkou patřili k domu, kam stále jezdím.

Je pravda, že kreslení je tvůj velký koníček od dětství? Určitě tě ve škole kreslení muselo bavit.

Kreslení mě asi bavilo odjakživa. Mamka má dodnes schovanou spoustu mých obrázků od prvních čmáranic, až po ty zdařilejší školní. Od páté třídy jsem chodila do lůdušky na výtvarku, a když jsem pak v osmé třídě přemýšlela, co dál, zkusila jsem talentové zkoušky na SUPŠ Turnov a byla jsem přijata na obor broušení a rytí drahých kamenů. Takže další čtyři roky intenzivního kreslení a tvoření. A opět spojení s Bělohradem – jeden rok nás na praxi jezdil učit bělohradský brusič a rytec Vojta Závěský.

Čerpáš nápady pro své ilustrované knížky coby učitelka mateřské školky?

Ona vlastně moje první knížka vznikla díky tomu, že jsem si doplňovala pedagogické vzdělání, abych mohla pracovat jako učitelka ve školce. Do své absolventské práce jsem zpracovala a nakreslila pohádku O Červené karkulce a dala do ní vše, co jsem ve školce potřebovala

a mohla s dětmi vyzkoušet. Pak jsem na radu zkušební komise i svého okolí zkusila oslovit nakladatele, dopsala jsem a dokreslila ke Karkulce další pohádky a knížka byla na světě.

Kdy vyšla tvoje první knížka pro nejmenší?

První knížka se jmenuje Pohádky k povídání a vyšla na jaře 2014. Pamatuji si, jak jsem s napětím očekávala její vydání, sledovala webové stránky nakladatelství, kdy už se tam objeví. A ten úžasný pocit, když jsem ji poprvé držela v ruce...

Šárko, co je pro tebe obtížnější? Psát či kreslit? A máš svého oblíbeného autora - autorku?

Nejtěžší je najít si čas. Přeci jenom mám práci ve školce, rodinu, domácnost, kamarády a nic z toho nechci zanedbávat. Ale obtížnější je asi vymýšlení textu a vhodných úkolů. Na to musím mít opravdu klid. Pak si v hlavě začínám představovat obrázky a postavám příběhů dávám podobu. Všude cestuji s tužkou, fixem a pastelkami. A co čtu já sama? Jakoukoli knížku od Vlastimila Vondrušky. První knížky Michala Viewegha. Z cizích autorů je to Robert Fulghum nebo Stieg Larsson a jeho trilogie Milénium. Naposledy jsem přečetla knížku Stoletý stařík, který vylezl z okna a zmizel od Jonase Jonassona, ta se mi líbila moc. Často čtu ze „studijních“ důvodů, zajímá mě, proč je něco bestseller a chci si udělat vlastní názor. Takhle jsem přečetla např. Harryho Pottera a musím říct, že paní Rowlingová píše vážně dobře. A jestli se ptáš na dětskou literaturu, nelíbí se mi, jak jsou knihkupectví zahlcena často kyčovitými knížkami ze zahraničí, nejlépe podle kreslených seriálů. Takže když čtu dětem ve školce, sáhnou nejradyji po klasice, jako je Povídání o pejskovi a kočičce, Pohádkový dědeček, Honzíkova cesta nebo Martínkova čítanka.

Občas dělám úkoly pro předškoláky s vnučaty. V této tematice vychází mnoho titulů. Tvé knížky, zábavné úkoly a pohádky a bajky k povídání vydává nakladatelství Rubico. Bude tomu tak i nadále?

Určitě. Měla jsem velké štěstí, že jsem oslovila právě toto nakladatelství a že se rozhodli

moji knížku vydat. A o tom, že jsou snad i oni spokojeni se mnou, svědčí také to, že mě po vydání každé mé knížky sami kontaktují s nabídkou, abych začala pracovat na další. Takže nemám důvod měnit.

Šárko, co tvůj manžel? Povídej.

Manžel Vráta je systémový specialista. Seznámili jsme se na pionýrském táboře, pak jsme se dlouho neviděli a když

jsme se znovu potkali, do roka jsme se vzali. Máme stejný styl humoru, Cimrmany známe nazpaměť, s oblibou používáme různé hlášky z filmů. V Jaroměři funguje taneční škola TAK Dance Krok. Jsme jejími členy, ale to neznamená, že nám tancování kdovíjak jde... Vráta hraje závodně šachy za Jaromeř a rád jezdí na kole.

Máte dvě děti – Martina (19) a Lenku (17). Padlo jablko blízko tvého stromu psaní a kreslení?

Martin podědil po tatínkovi matematické sklony, studuje v Hradci na universitě finanční management. Od mala hrál basket, zařídil si trenérskou licenci a vede děti Basketáků Josefov. Lenka je víc umělecky založená, chodila do výtvarky, hraje loutkové divadlo, občas moderuje koncerty v ZUŠce a píše si do šuplíku příběhy. Za rok končí gymnázium a přemýšlí, co dál. Žurnalistika, tvůrčí psaní, scenáristika a možná taky něco úplně jiného. Lenka asi bude to jablko z mého stromu.

Vracím se na začátek našeho rozhovoru. Vyjde někdy tvoje pohádka pro nejmenší o naší Javorce a splavu u Břízkových, Byšičkách či o tajemné Hůře? A objeví se v knížce i psí hrdina – Jechových věrný pes Copyright?

To je krásná otázka a hlavně námět k přemýšlení. Momentálně pracuji na knížce s pracovním názvem Báje a pověsti k povídání, kde budou ty neznámější české pověsti, řecké báje a také biblické příběhy. Ale už jsme se s nakladatelem dohodli na knížce další, kde už nebudou známé pohádky, ale mé vlastní příběhy pro děti. Takže, kdoví? Nechte se překvapit.

Náš Copyright? Je mu rok a půl a je to borderkolie. Koupili jsme si ho za část honoráře z knížek, chodím s ním na cvičák a trénuje i na záchranáře. A když se bude víc snažit, objeví se i v mé příští knížce!

Eduard Čeliš, foto: Vratislav Jecha

LEONTINA MAŠÍNOVÁ

poněkud jinak

*Viděli jsme kravičky, vezly náklad travičky, bolely je nožičky.
Viděli jsme pejsánky, měli mokré nosánky.*

To bylo moje první setkání se spisovatelkou Leontinou Mašínovou před více než osmdesáti lety. Prohlížel jsem si její knížku *Obrázky a veršičky pro nejmenší dětičky*, jeden z více než padesáti titulů, které autorka ve větší míře napsala právě v našem městě. Převážnou částí byla tvorba pro děti, básničky, povídky, leporela i loutkové hry velice zdařilé a blízké dětské duši. To je ostatně doloženo tím, že si nejen veršičky pamatují více než osm desítek let, ale přesně se mi vybavují i obrázky, kde na prvním jela fůra sytější zelené trávy tažená kravkami českého strakatého bílohnědého plemena, na druhém byla miska s psí potravou a kolem tři štěňátka s kulatými vlhkými tlamičkami.

Kromě tvorby pro děti se autorka věnovala i próze historické, zejména období kolem jednoty bratrské. Její román *Moravané* z roku 1967, napsaný společně s Radimem Kalfusem, jí přinesl významné mezinárodní ocenění, o kterém sice naši čtenáři vědí, ale jeho plnou váhu ne vždy docení. Jde o čestný doktorát a tomu se budeme dále věnovat.

Ještě než začneme, nastiňme stručně přehled jejího života před příchodem do Bělohradu:

Leontina Mašínová se narodila v rodině lékárníka v Plzni. Otec působil krátký čas v Praze, potom v Kutné Hoře. Zde vystudovala klášterní učitelství a na své kantorské pouti učila v Jeseníku, Loučeni, Pečkách, Liptovském Mikuláši, aby nakonec přišla v roce 1923 do Lázní Bělohradu. V roce 1930 odešla do předčasného důchodu ze zdravotních důvodů.

Čestný doktor (lat. *doctor honoris causa*) je čestný akademický titul, který je udělován bez studia a skládání zkoušek. Většinou jej uděluje akademická instituce, univerzita či vysoká škola, kterou příslušná osobnost nestudovala ani na ní jinak nepůsobila. Oceňují se tak významné zásluhy v oboru vědy či umění. Titul bývá často udělen při příležitosti návštěvy instituce danou osobností.

Představme si nyní instituci, která čestný doktorát Leontině Mašínové udělila. **Moravian College** je soukromá vysoká škola svobodných umění spolu s přidruženým Moravským bohosloveckým seminářem v městě Betlehem v USA ve státě Pennsylvania. Jako vzdělávací instituce byla založena v roce 1742 moravskými exulanty, vysokoškolský statut má od roku 1863.

*Průčelí univerzity
Moravian College v Bethlehemu*

Leontina MAŠÍNOVÁ

* 16. 3. 1882, Plzeň

† 10. 2. 1975, Lázně Bělohrad

Foto z předávání čestného doktorátu.

Zpočátku to byl seminář pro ženy a byl první internátní školou v celých USA vůbec. Zakladatelkou byla Benigna, komtesa von Zinzendorf, dcera hraběte Mikuláše Ludvíka von Zinzendorf, významného podporovatele Moravských bratří. Rod pocházel z malé vesničky na Dunaji poblíž Řezna a vlastnil také panství v Sasku s novou obcí Hermhut.

V současné době má škola kolem 120 zaměstnanců a více než 1600 studentů (z toho 61 % žen) v denním bakalářském studiu v širokém rozsahu humanitních oborů. Bohoslovecký seminář je vysoce uznáván a ceněn, čítá kolem sta studentů denního studia v magisterském studiu, a to z nejrůznějších téměř dvaceti evangelických i katolických církví nejen z Ameriky.

Kromě bakalářských studií je možné studovat pedagogiku, lidské zdroje a ošetřovatelství ve studiu magisterském. Je nabízeno též dálkové studium. Studenti jsou velice úspěšní při získávání prestižních stipendií a škola byla zařazena mezi nejlepší zařízení v pravidelně vydávaném sborníku University Princeton. Pyšní se významnými absolventy, jsou mezi nimi biskupové, generálové, vědci, umělci a spisovatelé.

Vchod do budovy školy z Hlavní ulice

Samotné město Betlehem leží asi 500 km západně od New Yorku v údolí řeky Leight. V současnosti v něm žije kolem 73.000 obyvatel. Ještě v roce 1850 mělo pouhých 1516 obyvatel. Jeho bouřlivý rozvoj nastal mezi lety 1910 až 1920, kdy se rozrostlo v souvislosti s rozvojem oceláren na téměř 60.000 duší. Město založil roku 1741 Mikuláš Ludvík von Zinzendorf z Ochranova, který na Vánoce přivedl malou skupinku Moravských bratří. V roce 1762 se stalo prvním městem v Americe, které mělo obecní vodovod.

Krátce ke knize, za níž byla spisovatelka oceněna. Kniha nese podtitul Román z dějin Jednoty bratrské a je společným dílem s Dr. Radimem Kalfusem (1920 - 1985), novopackým rodákem, tajemníkem Jednoty bratrské v Praze. V širokém rozsahu zahrnuje stoleté období počínající rokem 1650. Děj probíhá na Moravě, kde lze nalézt zbytky věrných tajných vyznavačů, mnozí však platí za svou oddanost vězením, jiní odcházejí do saské obce Hermhut, česky Ochranov.

Hlavní postavou je George Schmidt (1703 - 1785), který po několikaletém věznění na Moravě odešel přes Ochranov do Afriky jako laický kazatel, kde působil v letech 1736 až 1744. Po návratu žil v Sasku jako nádeník a kazatel.

V knize jsou dále naznačeny pestré osudy dalších skutečných i románových hrdinů, je tu popis vánočních a velikonočních zvyků na Moravě i v Sasku, postup objevování pobřeží západní Afriky a velké množství citátů z bible s obšírnými komentáři. Zajímavé je i zjištění, že sdružení Moravských bratří bylo od samého počátku dvojjazyčné, a němečtí členové byli potomci osadníků z Branibor, pozvaných na Moravu Janem ze Žerotína kolem roku 1480.

Kniha přináší mnoho nových poznatků, Moravian College je vysoká škola s vysokou vážností, a ta je přenesena i na čestný titul naší Leontině Mašínové. Jde o titul mimořádného významu.

Jiří Vacek, foto: archiv

Leontina Mašínová v roce 1959

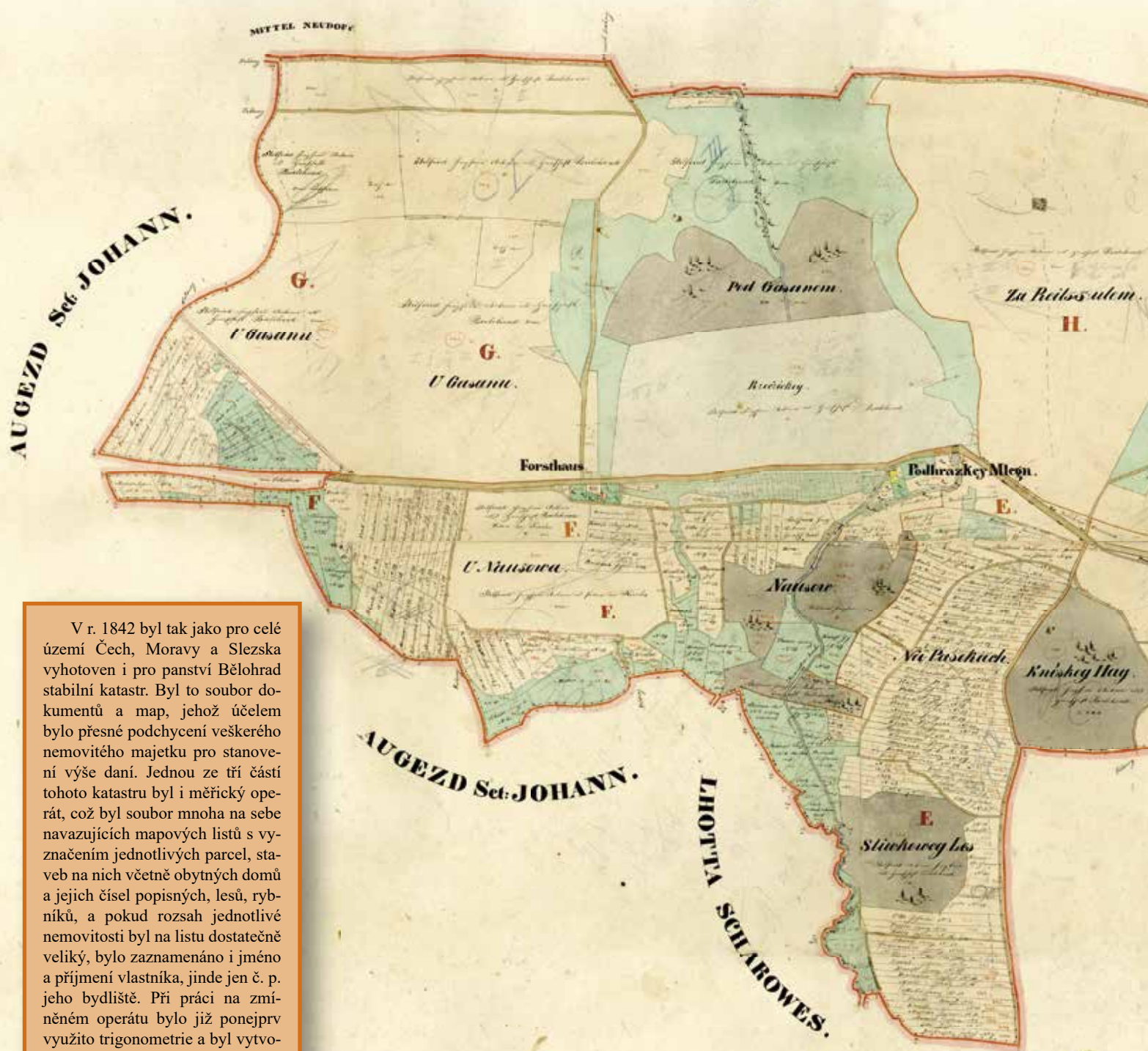

Leontina Mašínová s Věrou Hornovou

Leontina Mašínová v roce 1967

BĚLOHRAD na mapových listech

V r. 1842 byl tak jako pro celé území Čech, Moravy a Slezska vyhotoven i pro panství Běláhrad stabilní katastr. Byl to soubor dokumentů a map, jehož účelem bylo přesné podchycení veškerého nemovitého majetku pro stanovení výše daní. Jednou ze tří částí tohoto katastru byl i měřický operát, což byl soubor mnoha na sebe navazujících mapových listů s vyznačením jednotlivých parcel, staveb na nich včetně obytných domů a jejich čísel popisných, lesů, rybníků, a pokud rozsah jednotlivé nemovitosti byl na listu dostatečně veliký, bylo zaznamenáno i jméno a příjmení vlastníka, jinde jen č. p. jeho bydliště. Při práci na zmíněném operátu bylo již ponejprv využito trigonometrie a byl vytvořen v sáhovém základním měřítku zobrazení 1:2880.

ech stabilního katastru z r. 1842

Proč měřítko 1:2880

V době vzniku stabilního katastru ještě nebyla zavedena **metrická soustava**, kterou používáme dnes, ale měřilo se dle rakouských měr na **palce** (2,633 cm) a **sáhů** (= 72 palců = 1,896 m) a u plošných měr na **jitra**, kdy jitra mělo 1600 čtver. sáhů. Z toho lehce odvodíme, že pozemek jednoho jitra byl v terénu (ve skutečnosti) čtverec se stranou 40 sáhů. A protože byl vyřčen požadavek, aby na mapovém listu pozemek jedno jitra byl zobrazen jedním čtverečným palcem – bylo měřítko na světě. Tedy **1 délkový palec na mapě = 40 sáhů ve skutečnosti = 40 x 72 = 2880 palců**. Nutno poznamenat, že toto archaické měřítko z důvodů kontinuity se pro katastrální mapy táhne od r. 1842 dodnes.

BĚLOHRAD před 175 lety

O tom, jak vypadalo městečko Bělohrad v r. 1842 a jaký byl rozsah jeho katastru, nás dostatečně přesně informuje soubor několika císařských otisků stabilního katastru právě z toho roku. Tento, bohužel zmenšený, soubor pro vás přetiskujeme v tomto čísle časopisu.

CO Z MAPOVÉHO LISTU VYČTEME

Všimneme si, že čtyřúhelníky zobrazující obytné domy či jiné stavby jsou převážně žluté. A touto barvou byly označeny stavby dřevěné. Některé jsou červené, a ty byly již zděné. Tak je tomu na dnešním Raisově náměstí i na Malém náměstí a i na Třetí straně a je nepochybné, že tehdejší Bělohrad byl složen převážně z dřevěných roubených chalup. Ty byly tehdy stavěny svojí podélnou osou a průčelními štíty s podsíní kolmo do ulice a s dostatečným odstupem od domů sousedních. To z důvodů bezpečnosti, aby v případě požáru se oheň nemohl jen tak lehce šířit. Ty zděné, proti ohni odolnější, pak mohly být stavěny souběžně se silnicí a přistavovány jeden k druhému. Až nakonec s postupující přestavbou domů na zděné, tvoří dnes domy jednotlou řadu.

U domů, anebo na nich, jsou zapsána čísla červeným a černým inkoustem. Čísla červená jsou čísla popisná zavedená v r. 1805, a ta se až do současnosti nezměnila. Výjimkou jsou jen popisná čísla domů zaniklých a neobnověných, která pak byla přidělena domům novým, právě postaveným. V Bělohradě bylo s číslováním postupováno od stavby z celého panství nejchonosnější, tedy od zámku, který dostal č. p. 1, č. p. 2 dostal bytový dům zámeckého personálu, č. p. 3 zámecký dvůr, č. p. 4 oranžerie (dnes Památník K. V. Raise). A pak na jižním konci západní („První“) strany Velkého náměstí začalo číslování domů poddaných číslem 5. Na severním konci této První Strany,

u hranic s P. N. Vsi, se po č. p. 24 přešlo přes ulici a postupovalo se k jihu po „Druhé Straně“ až k domu č. p. 42 (dnes Finkovi). Pak se přešlo na Třetí Stranu a od č. p. 43, na samých hranicích s P. N. Vsí, se pak postupovalo až dolů k jihu a končilo se u tehdy ještě dřevěného mostu domem č. p. 61 (současní majitelé Kupkovi). Pak se postupovalo po obou stranách Javorky k jižnímu konci Malého náměstí a tak dále až k poslednímu č. p. v r. 1842 již existujícímu. Tím byla již dávno rozbouraná kovárna č. p. 110 postavená na křižovatce dnešních ulic Lázeňské s ul. Rašínovou. A protože lze zjistit, že od začátku číslování v r. 1805 bylo v samotném městečku jen 97 domů s posledním č. p. 97 před zámek (dříve „dúchod“, dnes vlastní p. Materna), tak za 37 let do r. 1842 přibylo jen 13 nových domů. Černá čísla umístěná na obdélníkových stavbách, to jsou čísla tzv. topografická a dnes jim říkáme čísla stavebních parcel.

ZÁMEK, PARK A OKOLÍ

Kamenná stavba zámku byla dokončena někdy krátce po r. 1724 a o něco později byl, též z kamene, na místě sešlého dřevěného, postaven nový, tříkřídlový Zámecký dvůr, který v r. 1805 dostal č. p. 3. Z něho se do současnosti dochovaly jen dva okrajové fragmenty severního křídla. Jeden, kde ještě před pár lety byla sauna. A odtud přes hřiště školky k západu druhá část, kde Brázda prodává koberec a kde je moštárna zahrádkářů. V prostorách prodejny koberců byla panská kovárna, kde ještě v padesátých letech minulého století své řemeslo provozoval pan Josef Poner. V prostřední, nedochované části, byl napříč křídlem zřízen klenutý průjezd pro vozy. Obecně se říkalo „fortna“, který umožňoval průjezd vozů s vymláčeným obilím ze dvora po cestě ke špejcharu a naopak.

Je patrné, že ještě v polovině 19. st. zámecký park zaujímal jen polovinu dnešní rozlohy, protože západní část sloužila panstvu jako „reitenschule“, čili jízdárna. Tam se panský dorost učil jezdit na koni a ti dospělí se v jízdě zdokonalovali. Je nabíledni, že si panstvo při zámku drželo i učitele jízdy. Vůbec prvním takovým „reitknechtem“ u Bertholda Viléma hr. z Vald-

Č. p. 47 na Třetí straně. Takové domy kolem r. 1842 převážně stály na Velkém náměstí i po celé Třetí straně.

štejna byl Kryštof Hoch, bezpochyby vysloužilý voják od jízdy. Ten se v r. 1673 přiznal na chalupu č. p. 2 na Bukovině (dnes dávno již neexistuje a její stavení stálo na jižní části zahrady současného č. p. 1) ke Křečkovým a tam až do smrti hospodářil. Zemřel po čtrnácti letech manželství ve věku 36 let.

Proto panské pozemky na severozápad odtud byly označovány počestně „za reitšulem“, ale toto pojmenování se nedochovalo. Dochovalo se však pojmenování z časů krátce po vzniku první republiky pro celou čtvrť za špejcharem – Na Lepším. Tam se totiž tehdy začátkem dvacátých let rozběhla státem silně dotovaná občanská výstavba rodinných domků, a protože se stavělo na bývalých panských pozemcích, tedy jistě lepších parcelách – název celého místa je nasnadě.

POZEMKY

I pozemky byly pečlivě vyměřeny a opatřeny č. parcel a jmény vlastníků, ale pokud se na soubor map podíváme, zjistíme, že převážná část pozemků patřících do bělohradského katastru, tedy orných polí, luk a pastvin s veškerými lesy, patřila vrchnosti. No a na nich veškerou práci museli v rámci povinné roboty vykonat poddaní občané městečka. Naštěstí pro ně jen do r. 1848, kdy bylo poddanství konečně zrušeno.

Bělohradští měšťané z Velkého náměstí měli jen malá políčka na západ od městečka a pod jičínskou silnicí, která vedla po hrázi, tehdy ještě rozsáhlého Řečického rybníka, k jihu, až k hranicím s újezdeckým katastrem. Říkalo se tam Na Pasekách, U Nouzova, či později Na Jitrách a políčka měli ve stráni

kolem Slivkova lesa (Slíváku). A Na Pasekách, ten proužek políčka hned nad nápisem, je přesně to políčko, kde otec našeho spisovatele ve stráni s kravičkou rok co rok oral a obživu pro rodinu dobýval. Hrozná dřina. Dnes tam mládež při dostatku sněhu lyžuje či bobuje.

Měšťané z Třetí strany měli svá políčka na rovině, hned za humny svých chalup, v prostoru mezi dnešní ulicí Na Zátíši a Rašínovou.

LESY, VODNÍ TOKY A RYBNÍKY, SILNICE A CESTY

Plochy lesů jsou vybarveny barvou šedou. Vodní toky a rybníky barvou modrou. K Bělohradu tehdy patřil pouze jeden rybník, zvaný **Řečický**, a nutno však připomenout, že z celé soustavy rybníků Bělohradska ten největší. Jeho existence je doložena již před válkou třicetiletou a vrchnost v něm vysazovala tříletý kapří plod „na dvě tepla“. Tedy dva roky, než je vylovila. Při silnici k Jičínu u východního okraje rybníční hráze stálo již před třicetiletou válkou stavení mlýna, na západním konci od r. 1710 stála fůrtovna. Obě stavení se po mnoha přestavbách dochovala do současnosti a obě až do r. 1870 patřila ke Svatojanskému Újezdu. Mlýn byl opatřen újezdeckým č. p. 1 (dnes č. p. 128) a fůrtovna byla opatřena č. p. 2 (dnes č. p. 129). Jak se z doslechu dozvěděl a zapsal K. V. Rais, rostla oproti hájence na břehu rybníka velká vrba a u ní byla přivázaná loďka. Starý, dávno mrtvý, Jan Bartoníček z Brtve č. p. 10, zase věděl a jako povídku spisovateli Janu Štefanovi Kubínovi pro jeho „Lidové povídky z Podkrkonoší“ poskytl, že v rybníku tomto žil Hastrman, jehož dcera tancovačky v Nové Vsi navštěvovala a k rybníku novoveskými mláďenci se nechávala doprovázet. Rybník byl vysušen v r. 1852 a zbyla z jeho jihovýchodního cípu jen nádržka pro vodu k pohonu mlýna. Ta se s pojmenováním **Kotykův mlýn** dochovala do současnosti. O existenci Hastrmana můžeme s úspěchem pochybovat, ale je nepochybná pravda, že v Kotykové rybníku se na Josefa v r. 1943 ze sebevražedných důvodů utopila devětadvacetiletá Miloslava Brožová z L. Bělohradu, roz. Kurková ze Sv. Újezda. O deset let později v červenci r. 1953 pak i její pětadesátiletá matka Františka Kurková poté, co celá rodina pro neochotu vstoupit do JZD byla tehdejsím režimem perzekuována. Dokonce nejstarší syn Václav byl stíhán vazebně a odsouzen.

Na mapě je zobrazen dnes již zasypaný **mlýnský náhon**. Začínal u splavu na Javorce v P. N. Vsi a probíhal za zahradami měšťanských domů „první strany“ náměstí, po dnešní hranici zámeckého parku k zámku. Dále pod pivovarem, školou a kostelem, přibližně pod dnešní silnicí v ulici Komenského k tehdy ještě existujícímu Podkostelnímu mlýnu č. p. 89, jehož mlýnská kola poháněl. Pak končil opět v Javorce. Náhon byla starobylá stavba, která vznikla někdy v první polovině 14. stol. a byla úzce spjata s první bělohradskou tvrzí **Koštofrankem**, který kdysi stával na místě dnešního zámku a pro který byla nezbytná. To proto, že přiváděla vodu do vodního příkopu, jenž spolu s valy a palisádami tvořil fortifikaci tehdejší tvrze.

SILNICE A POLNÍ CESTY

jsou vybarveny hnědě. Za pozornost stojí skutečnost, že tehdy ještě nebyla zřízena dnešní silnice do Lánů a z Lánů do Valdova, ale cesta z Bělohradu do Lánů vedla od fůrtovny. Okresní silnice se začala stavět v r. 1914 a dostavěna byla až v r. 1921. Kopírovala tak původní cestu z Lánů k bývalému mlýnu Horáčku a odtud pak pěšinu až ke Kotykovu rybníku. Tudy se z Lánů původně po „náblížce“ chodilo do Bělohradu do práce v továrně.

No a v popisu Bělohradu z té doby bychom mohli klidně pokračovat dál. Pro dnešek, pro dnešek je toho až až.

Josef Špür, foto: archiv

ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU OPRAVY JÍZDNÍCH KOL

I přes stoupající rozvoj motorismu je stále jízdní kolo asi nejrozšířenější dopravní prostředek. Z každého bicyklu (a to i z toho nej kvalitnějšího) se bez řádné údržby jednoho dne stane „plečka“. Proto řemeslo opravárenství a údržba jízdních kol je staré jako kolo samo. A jaký vývoj mělo toto řemeslo v Bělohradě, se podíváme na následujících rádcích.

Kola **Stanislava Kellera** byla na Bělohradsku pojmem. **Standa Keller** (v pořadí III.) mnohdy přiblížil živnost svého dědy:

Děda byl lakýrník, jak se dostal ke kolům?

Máš pravdu, děda byl vyučený lakýrník a písmomalíř. Začátkem dvacátých let tady rozběhl lakýrnickví, zaměstnával ještě dva lidi. Jenže nátěry se provádí převážně přes léto a v zimě se nenatírá, tak se vrhl na kola. Protože už tenkrát byl k provozování živnosti zapotřebí výuční list, nechal tátu vyučit opravářem kol v Novém Bydžově.

Kola se tenkrát asi stavěla hodně na přání zákazníka?

Tím, že stavěl i rámy, mohl vyhovět i různým požadavkům. Mufny a trubky v metráži koupil, rám pak postavil každému dle jeho přání. Dřív byla nejdůležitějším parametrem délka rámu. To víš, byl to jedinej dopravní prostředek, tak na říditka se musely vejít třeba dvě tašky a ještě někdo na trubku. Víc stavěl pánská kola, kterým se říkávalo selská. Za zimu postavil kolem pěti set kol.

Kola od něho měla na trubce vygravírované logo a lakovaná byla převážně černou barvou s ručně domalovanými linkami. Firemní označení měly i stopky a zvonky.

Hlavové trubce pak vévodil mosazný štítek.

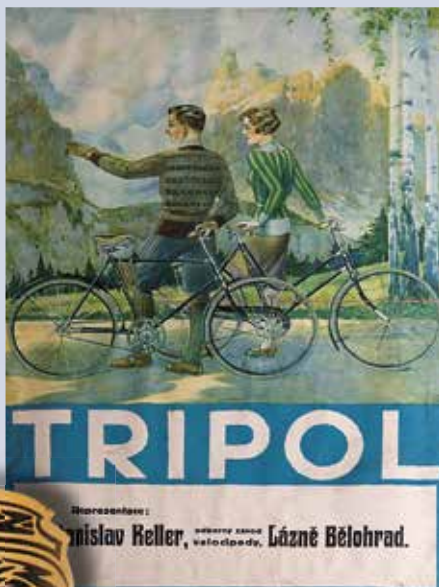

Zapojovala se do živnosti i babička?

Jezdila vlakem s nůši nakupovat díly. Ale byla neobyčejně činná i na dílně. Když chlapům vařila, stihla ještě za to dopoledne vyplést tři kola.

V neděli jezdili lidé z okolních vesnic do kostela na kolech. Přistavili ráno kola k údržbě a při návratu z kostela je měli připravená na cestu domů. Později, to už si pamatují jako kluk, jednou přijeli „kunčafťi“, jak babička zákazníkům říkávala. Strčila mně do ruky volejníčku a povídala: „Namaž mu pedály, kola od nás mají na pedálech takovou díрку na mazání, když tam nebude, řekni a já ji vyvrtám. Ještě uchází kolo, tak vyndej ventilek a obrať gumičku.“

Protože v obchodě prodávali i šicí stroje, občas pošteľovala i nějaké ten člunek.

Máš po dědovi dochované nějaké nářadí?

Ruční válcovačku závitů na dráty. Dráty se kupovaly jen v jedné délce. Když potřeboval kratší drát, tak ho zkrátil a závit si vyválcovál. Ještě si považují závitovězná sady na řezání a opravu závitů středového složení.

Jedinou věc, kterou nemáme, je naše kolo. O jednom vím v Jičíně a o jednom na Pace.

Lakýrnickví, písmomalířství, kola, to už se musel pěkně ohánět, co?

To víš, jednoduché to asi nebylo. To táta říkával: „My jsme u sebe peníze ani neměli, navzájem jsme si k sobě chodili pro zboží a evidovali si to v knížce. Na konci roku páni udělali vyrovnání a pokračovalo se dál.“ Málokdo ale ví, že děda vlastnil i benzínku, která byla před barákem na náměstí. Na levný benzin přilákal Pražáky jezdící na hory. Vyznával totiž heslo: Méně vydělat a častěji je více, než jen vydělat hodně jednorázově. Tenkrát bylo v Bělohradě sedm benzínek.

Živnost zavřel před válkou kvůli hospodářské krizi. Majetek investoval do nemovitostí. Dobudoval dům na konci náměstí, postavil barák na Malém náměstí a vilku vedle nynějšího dětského hřiště na Jiráskově nábřeží.

Snad nejdéle se v Bělohradě kolům věnoval **František Janák**. Pamatuji si, že jako klukům nám vždy dokázal fortelně zprovoznit naše stroje. Jenže pro nás nejlepší kolo bylo bez blatníků, světla a zvonku. Tak k opravě jsme pokaždé dotlačili kolo takto odstrojené. Pan Janák, jako správný obchodník, nám pak kolo patřičně dovybavil. Jen já měl na své kolo doma několik blatníků...

Na dědu zavzpomínala jeho vnučka **Jiřina Šubrtová**:

Kdy děda s koly začínal?

Pocházel z domku od hřbitova a ve svých dvaceti letech koupil v roce 1927 rohový dům (dnes naproti květinářství Lejdarových) k podnikání. Vchod do krámu byl v tom zkoseném rohu a dílnu měl od začátku v budově na dvoře. Prodával kola, šicí stroje a dětské kočárky.

Stavěl a opravoval jenom kola?

Opravoval i šicí stroje a prováděl také povrchové úpravy. Měl niklovnu, smaltovnu a lakovnu. Rámy nakupoval hotové a lakoval je vždycky modře, měl je ještě označené zlatočerveným štítkem.

Děda měl i učně. Kromě táty se u něho z Bělohradčáků vyučil také pan Poner.

Za jeho éry prošlo kolo určitým vývojem.

Začínal u klasických starých „dáminek“, rukama mu prošlo nesčetné skládaček, Ukrajín (o těch říkal, že mají hned „vymletá“ ložiska), Esek a Favoritů. Dokonce zažil i první horská kola.

Ale po roce 1948 musel s podnikáním přestat. Nastoupil tedy do TOSu na kleštiny, obchod zavřel a kola opravoval jen při zaměstnání. Pro náhradní díly si jezdil do východního Německa, kde byl větší výběr než u nás.

Kola opravoval až do svých 87 let!

Koukám, tohle kolo je po dědovi?

Dodnes jezdím na dědovém kole. Všichni se mně smějou, že nemám nově nastříkané kolo, ale ta modrá je ještě dědova práce.

Po roce 1989 zakládá firmu VELO KUBA **Zdeněk Kubánek**. Cyklista tělem i duší, u kterého lásku ke kolům probudil jeho táta, cyklistický srdcař, též Zdeněk. Začínal v pronajatých prostorách na Třetí straně, naproti odbočce na „Kačírák“. Později pak přesunul dílnu i obchod do novostavby v ulici U Lva. Začínal s rozmachem horského kola u nás a udržel krok s vývojem kola do dnešní podoby. Jako aktivní cyklista si dokáže poradit s kdejakým závodním speciálem, ale dovede opravit i stará kola, kterým s oblibou říká „hemelky“.

Kola prodává a opravuje i jeho bratr **Roman Kubánek**, který tak bělohradskou stopu tohoto řemesla přenesl do své provozovny v Nové Pace.

V dnešní době se tomuto řemeslu věnuje **Daniel Šír**. Pro pár informací, kam se opravy kol posunuly dnes, jsem zašel do jeho prodejny v ulici T.G.Masaryka, proti odbočce na Hořice.

Co k opravám kol přivedlo tebe?

Tim, že jsem jezdil jako obchodák po sportovních prodejnách v celé republice, jsem poznal trh, získal kontakty a vytvořil jsem si i představu, jak bych si jednou prodejnu zařídil sám. No a protože v té době nám tady skončil nájemník a mě už neustálé ježdění unavovalo, otevřel jsem si v roce 2013 tady, v prostorách po dědovi, kterež tady čalouničil, prodejnu a opravnu kol.

Jsi aktivní cyklista, kolo je pořád tvým koníčkem?

Kola mě baví stále, myslím, že moje kolo ještě není pověstná kovářova kobyla.

V roce 1998 jsem odjel na bajku ve Špindlu první závod. Od té doby se kolem cyklistiky pohybují a dá se říci, že všichni lidé, s kterými se znám a stýkám, jsou od kol.

O jaký typ kol mají nyní lidé největší zájem?

Převažuje prodej horských kol. Ještě nedávno přišlo každému senzační mít crose, to ale už odeznívá. Je to tím, že i když tady v okolí se stav silnic zlepšuje, tak hustota provozu stoupá a každý chce s kolem ze silnice radši zmizet do přírody.

U oprav je to jiné. Dneska už se hodně stírají rozdíly mezi značkami a hodně záleží na majiteli, jak se o kolo stará a udržuje ho. To je pro životnost kola zásadní. Třeba v jednom dni se kolikrát může schumelit, že opravím u „dáminky“ torpédo, které mě naučil skládat Standa Keller starší, pak zalepím nějaké mamině pichlé kolečko od kočárku, zároveň přijede bajker na odvodušnění hydraulických kotoučových brzd a pak třeba dělám diagnostiku elektrokola, což už je sofistikovaná věc s počítačem.

Když zmiňuješ elektrokola, stoupá o ně zájem?

Já nástupu elektrokol fandím. Ale sportovní kola jsou ještě na český trh pořád hodně drahá, o ta městská však zájem roste. Nedávno mě navštívil jeden mechanik z Holandska a tam už prodávají 75 % kol elektro, což si myslím, že bude jednou i u nás. Je ale potřeba vysvětlit lidem, že elektrokolo není jen pro staré a nemohoucí, ale i pro výkonnostní cyklistiku. Teď je taková hektická doba, lidé tráví hodně času v práci a chtějí vše stihnout. Proto musí nejdřív přijít na to, že pro nedostatek času nemusí jezdit jenom na Zvičinu, když se stejným úsilím mohou dojet třeba do Krkonoš,

Takže budoucnost cyklistiky je v elektrokolech?

Težko říct. Velký důraz je kladen na integraci pohonu a hmotnost baterií i jednotlivých komponent se asi bude také snižovat. Kam ale bude směřovat vývoj, je opravdu těžké předpovídat. Už bylo hodně novinek, které se ukázaly jako slepá ulička. Veliké důraz bude asi stále kladen na bezpečnost. Dneska je výroba kol hodně unifikovaná. Já s oblibou říkám v nadšázce, že když se svařuje rám, ještě nevědí, co na něm bude napsané. Největší progres vidím v přístupu k informacím. Když nám matikářka říkala: „Nemusíš si pamatovat vůbec nic, stačí vědět, kde to najdeš,“ tady platí na sto procent.

Naše povídání přerušuje zákaznice přicházející si vyzvednout opravené kolo.

„Udělal jsem kompletní údržbu. Máte tam všechny lanka nový, v předním kole novou duši, nový řetěz a brzdový špalpy...“

„Děkuju moc.“

Paní odjíždí a volá: „To jede úplně samo.“

Je vidět, že pomyslný štafetový kolík tohoto řemesla předávaný v rodě manželky, uchopil Dan za správný konec.

Jaroslav Voves, foto: autor, archiv

Za jedenadvacet let, které jsem strávil u Policie ČR, jsem si zvykl označovat některá specifická období, jako období erupcí v hlavách lidí. Nejčastěji se tak dělo při úplňku. Na obecní

úrovni bychom tak mohli označit třeba jaro, které nám sotva začalo, a již nám z různých děr vylézají vandalové a lidé, kteří snad ani nepřemýšlí nad tím, co dělají. Zdrárným příkladem je např. mladík, který chtěl v neděli 9. 4. se svým vozidlem asi projet dráhu našeho pump parku a zaparkoval své vozidlo hned na vjezdu na první zatáčce, když zjistil, že osobní vozidla na dráhu pump parku opravdu nepatří. Za svůj odvážný čin si vysloužil pokutu od Policie a náhradu způsobené škody do městské pokladnice.

Druhým příkladem takového jednání je celkem 11 zničených stromků vysazených v loňském roce do aleje lemující silnice od Bažantnice ke kostelíku na Byšičkách. Opravdu, vážení vandalové a ostatní jim podobní lidé, zalezte zpátky do svých nor a zůstaňte tam pokud možno navždy. Občané našeho města vám za to budou neskutečně vděční. S přáním toho samého a hezkých dní

Jan Pavlásek, místostarosta

VANDAL NÁM TO OPĚT „NANDAL“.

Rozbít ozdobnou vázu před Fričovým muzeem musel být velký adrenalinový zážitek. (las)

AKCI PODPORUJÍ:

GENERÁLNÍ PARTNER:

Bělohrad začíná!

zahájení lázeňské sezóny

hudební vystoupení a doprovodné akce:

Pavel Callta / Thom Artway / Light & Love

MINIPIVOVARY I FOOD FESTIVAL I JARMARK
PROGRAM PRO DĚTI I MINIGOLF

LÁZNĚ BĚLOHRAD

sobota 13. května 2017

Areál minigolfu u hotelu Anna Marie

vstup zdarma

Bouřlivé diskuse nad podobou budoucí radnice mají nečekané rozuzlení

události

Odvážná studie bělohradské radnice aspiruje na projekt roku. Podrobněji na str. 2 - 8

1. dubna 2017

Bude v Bělohradě radnice pod zemí?

O vybudování nové radnice v tomto malebném lázeňském městečku se mluví již několik let. Zveřejněná studie moderní novostavby, která by měla vyrůst na místě stávajícího domu na severním konci náměstí vyvolala mezi občany nebyvalý ohlas. Ale po mimořádném veřejném zasedání zastupitelstva bylo o podobě budoucí radnice ještě méně jasno.

V celé věci však nastal nečekaný zvrat.

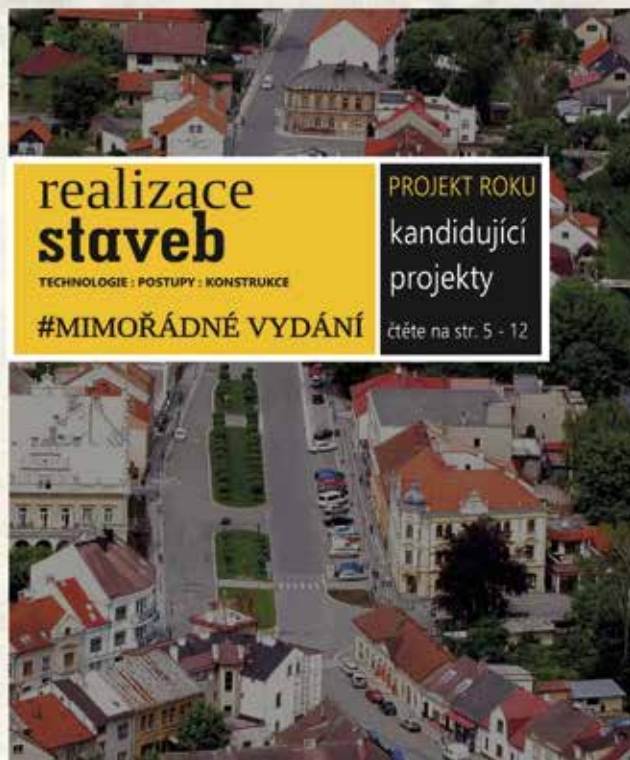
Teprve koncem března navštívila společnost architektů bělohradského starostu a představila vlastní studii nové radnice. Vedení města tento odvážný projekt nadchl natolik, že si jsou téměř jisti stoprocentní shodou na zastupitelstvu a prý i nadšením občanů.

Prostory nové radnice jsou naprojektovány do hloubky deseti metrů pod náměstí, kde bude úřadu sloužit cca 5500 m² podlahové plochy. Objekt je koncipován pro 250 zaměstnanců a přijímací vestibul pojme 415 návštěvníků. Vchod do nové radnice je zvolen velkoprostorovým výtahem ze stávající budovy městského úřadu, do kterého bude vybudován bezbariérový přístup přímo z chodníku. V domě č.p. 28 v severní části náměstí vznikne důmyslný vjezd do podzemního parkoviště pro 430 automobilů, ze kterého návštěvníky do vestibulu dopraví travelátory.

V konečné fázi vznikne pod zemí doslova druhý Bělohrad. Celý objekt lemují jakési pasáže, kde vzniknou nové obchodní prostory a přilehlé vesnice propojí metro o třech trasách. Brtevská trasa bude mít ještě dvě zastávky - pod lázněmi a v Dolní Nové Vsi. Hornoveská propojí Javoří a Uhlíře, Chotečská pak povede přes Lány a Hřidelec s protažením až do Mlázovic.

Architekti podložili studii i podrobným finančním plánem. Z devadesáti procent má být vše financováno z dotací. Například „hrubou stavbu“ zafinancuje dotace vypsaná MPSV pro zaměstnanost horníků uvolněných v důsledku útlumu těžby v dolech OKD, protože na veškeré razící práce je počítáno právě se zaměstnáním horníků.

Uvnitř tohoto čísla přetiskujeme několik stran z odborného časopisu Realizace staveb, kde představujeme bližší podobu této odvážné stavby. Jelikož se trio architektů s touto studií uchází o udělení titulu projekt roku ve stejnojmenné prestižní soutěži, která je anonymní, jména autorů projektu nezveřejňujeme.

realizace staveb

TECHNOLOGIE · POSTUPY · KONSTRUKCE

#MIMOŘÁDNÉ VYDÁNÍ

PROJEKT ROKU

kandidující projekty

čtete na str. 5 - 12

TEREZA LAMIOVÁ VÍTĚZÍ I V NOVÉ SEZONĚ

Úspěšně si v loňské sezoně vedla bělohradská tenistka Tereza Lamiová. Předposledním rokem dorostenka se kvalifikovala 3. místem na oblastních přeborech Východních Čech na „Pardubickou Juniorku“, kde se jí podařilo dokonce vyhrát první kolo, ale pak prohrála 3:6, 2:6 s vítězkou celého turnaje. Díky tomuto a podobným dílčím úspěchům v celé sezoně figuruje v současnosti na 2. místě východočeského žebříčku dorostenek a na 28. místě celostátního žebříčku. Jde o historicky nejlepší pozici bělohradských tenistů.

Do nové sezony vkročila Tereza Lamiová s odhodláním útočit na co nejlepší výsledky na turnajích té nejvyšší kategorie v ČR, což se jí také daří. Nejprve vyhrála silně obsazený turnaj kategorie „B“ v Hradci Králové (ve finále porazila nejlepší Východočešku Adrianu Kovářovou 6:3, 6:2) a týden po tomto úspěchu se jí podařilo vyhrát halové oblastní přebory Východních Čech, kde ve finále porazila svoji odvěkou rivalku z Hradce Králové Adélu Josefovou, která v semifinále vyřadila Kovářovou.

„Chtěla bych poděkovat městu Lázně Bělohrad za podporu a dobré podmínky pro trénování a také za výbornou spolupráci místních trenérů s pardubickým klubem TK Perštýn,“ říká Tereza Lamiová, která na tréninky na kurty tohoto klubu dochází z internátu při studiu na sportovním gymnáziu Pardubice. (pal)

NERUDOVA ALEJ

Na rekonstrukci kanalizace a komunikace jsou provedeny veškeré práce na kanalizaci a započaly práce spojené s novou komunikací. Vlivem značného zvodnění připravené pláň pro novou komunikaci, jsou práce pozastaveny do doby, než pláň vyschne, aby mohly být provedeny hutnicí zkoušky. Po provedení hutnicích zkoušek bude stanoven další postup. Buď provedeme vápnění podloží, což by akci přibližně o 300.000 Kč prodražilo. Další variantou je několik dní počkat, až vyschne pláň, poté provést práce v předpokládaném postupu, což by ale způsobilo zdržení stavby o několik týdnů. (jp, las)

FRIČOVO MUZEUM

Vzhledem k tomu, že bylo zapotřebí na městském úřadě vytvořit nová pracovní místa, museli jsme přistoupit ke zrušení obřadní síně v rámci budovy MěÚ. Jako nejvhodnější prostor pro novou obřadní síň jsme vybrali Fřičovo muzeum, které poskytne pro veškeré obřady velmi pěkné a nové prostory. K dispozici je samotná místnost obřadní síně, chodba s velkým zrcadlem, místnost pro přípravu osob na obřady a sociální zařízení včetně teplé vody. (jp, las)

VÝZVA VŠEM ŠIKOVNÝM OBYVATELŮM LÁZNÍ BĚLOHRAD A OKOLÍ

Nedávno byla v našem městě otevřena nově zrekonstruovaná a rozšířená knihovna, krásné místo pro setkávání. Rádi bychom podpořili místní obyvatele v prezentaci jejich talentů v prostorách knihovny. Umíte něco, co druzí neumí? Rozumíte některé oblasti života lépe než druzí? Přijďte se o to podělit s ostatními. O co například: **FOTKY A ZÁŽITKY Z CEST** - promítání a povídání, **UKODĚLNÁ TVORBA** - možnost uspořádání dílen pro veřejnost, **ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL** - povídání a ukázky, **POČÍTAČE** - hledáme někoho, kdo by učil seniory práci na počítači, **COKOLIV DALŠÍHO** - o čem si myslíte, že by mohlo druhé zajímat.

V případě zájmu se obraťte na paní Danielu Vítovou v Městské knihovně, tel.: 604 600 997 nebo mailem na knihovna@lazně-belohrad.cz.

Ahoj Edo,
píšeš v Bělohradských listech o historii lyžování ve městě. Tak jsem si trochu zavzpomínal: *Oldřich Ducháček (*1921) mi říkal, že někdy za Protektorátu jel Hančův memoriál na 50 km. Snad pocházel z podhůří, Roztoky či Kruh. Koukal jsem na fotku v minulých Listech. U autobusu po Sedmdesátce v roce 1988 (kus hlavy s brýlemi asi patří mně). Trať byla tehdy taková netypická – nejdřív okolí Benecka, pak zpátky do Špindlu, Boudy u Bílého Labe a traversem do Svatého Petru. Joska Vrabců se bál víc než já a tak běžel s lyžemi v rukách. Vyměnili jsme Otu Černého za Jirku Beneše a absolvovali znovu výjezd do kopečků, tentokrát na druhou stranu. Lubošovi Hoškovi hrozně rachotaly lyže...*

Zdraví Tomáš Roučka, Nová Paka

KAMENICTVÍ
Uveverka
Miletín 250
telefon: 493 693 469, mobil: 603 484 779

Otevřeli jsme novou prodejnu
vestavných spotřebičů

beko

v **Nové Pace**
naproti autobusáku

vestavné spotřebiče beko

elektro doubek.cz

REKORDMAN **JIŘÍ** **DĚDEK**

Asi mi bude někdo ze čtenářů Bělohradských listů vyčítat, že opět píši o Jiřím Dědkovi, ale dotyčný musí zároveň uznat, že postavit se do hokejové branky i v pětadesáti letech není jen tak.

„Chytil jsem do pětatřiceti. Druhou ligu za Rudou hvězdu Znojmo a Vladimír do sedmatřiceti,“ říká mi Ladislav Nadrchal, mladší bratr československé hokejové legendy. „Pětašedesátiletý gólman! To je pravý hokejový dědeček,“ dodává Láďa Nadrchal, který pravidelně střídá pobyt v Brně a v Bělohradě a který v době vrcholící play-off extraligy pochopitelně mačká palce „jeho“ Kometě.

Brankářský rekord okresu Jičín držel hořícký Luděk Nečesaný, ten chytil do pětapadesáti. Jasně, že nejde srovnávat brankáře ve vrcholném a rekreačním hokeji. Ale 65 let je 65 let! Já osobně bych do hokejové klece nevlezl ani ve dvaceti!

ZAČÁTKY

Jako každé Láňák jsem začínal na Zezuláku v Hořeních Lánech. To mi bylo pět, šest. V sedmi letech jsem si udělal z papundeklu chrániče - „betóny“, tátovi jsem sebral palčáky a byla na světě „lapačka“ i „vyrážečka“. Když jsem šel do bělohradské šesté třídy, potřeboval pan učitel Bohuš Mencl kluka do branky a vybral si mě. To bylo pro mě Něco. Dostal jsem pravou brankářskou výstroj! Chytil jsem za žáky, dorost a v Lánech, kde jsme začali v devětašedesátém s hokejem, i za chlapy.

LÁNY

Hrál se tady okresní přebor. Kopidlno, s hodně bouřlivými diváky, Miletín, Pecka, Cerekvice, Chomutice, Vítíněves. Měli jsme ohromnou partu, nové kluziště u lesa, kde dlouho držel led. Když jsme před půl čtvrtou přišli z práce, dvě hodiny jsme vyhrnovali sníh, co celej půlden silně padal, pak se převlíkli a utahaný šli do utkání, na které chodilo dvě stě diváků. Jednou nám soupeř přijel vlakem na Hořeňák. Vzáli jsme několik sáněk a pomáhali jim táhnout výstroj od vlaku do Lánů...

MASKA

V Cerekvicích jsem dostal odrazem puku ránu těsně vedle oka. Jasně, že jsem tehdy neměl ještě masku. Byla z toho boule jako hrom. Tu mně Mencl zamačkával hokejkou. A to mě přivedlo na to udělat si masku... Jezdili jsme do Jinolic na motocyklové závody. Franta Štastnej se vymlát-il blízko nás, Láňáků. Sebral jsem si plexisklo z třístapadesátky Štastnýho, že si udělám masku. Pomáhali mi kluci – Joska Krausů a Zdeněk Kozlů. Na kamnech jsme nahřáli plexi, v lavóru rozmíchali beton, ksicht jsem si namazal indulonou a kluci mi ho obtiskli do toho jemňoučkýho betonu, nechali to ztvrdnout a pak měkký plexi vymačkali do betonovýho korýtko. Lupinkovou pilkou se vyřízly otvory pro oči a pusku. Masku se polepila molitanem a vršek gázou. Hotovo! V masce jsem odchytil dva roky, než mi ji při tréninku v Boleslavi golfákem rozpůlil Joska Tůmů, co měl nejtvrďší ránu z mančafu...Teď chytám v košíku. Velká to paráda a bezpečí.

HC NORMA STARÁ PAKA

Pětadvacet nás chodí každý čtvrtek hrát „na dvě“ na novopacký zimák. Modří, červení. Mám 39 Dominika Haška. V brance se točíme tři – jak kdo má odpolední. Jarda Komárek, Ondra Janků a já. Oba jsou o dobrých dvacet roků mladší. Ondra hraje i v útoku. Když šel do branky, dostal za odvalu od nás flašku rumu... I letos jsem byl „vyceněn“ jako gólman sezony 2016-17. Asi za výdrž, jako dostává Zlaté slavíky Karel Gott... Jinak v Normě je druhý nejstarší hráč dvašedesátník Bohouš Skořepa, pak o osm roků mladší Tonda Baláž.

JIRKOVY TIPY

(v poslední březnový den – pozn. autora)

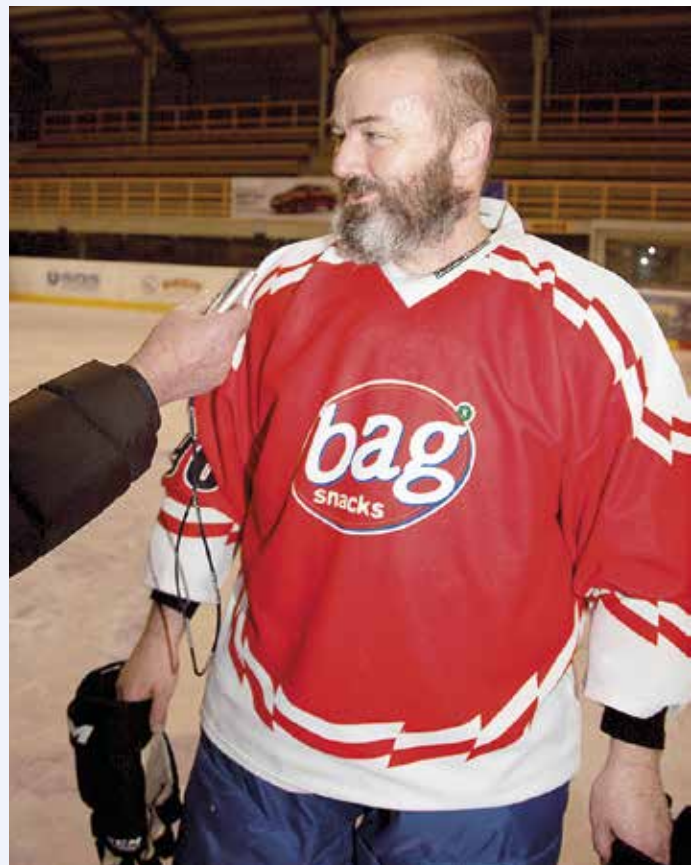
Nerád tipuji, ale budiž. Kralovat extralige budou liberečtí Bílí tygři a národní mančafť si z Paříže odveze bronzové medaile.

Dobrych pětatřicet let se hrál v Bělohradě výborný hokej. Mimo „Peřinku“ Oldřicha Hlavatého pamatují celou řadu dobrých gólmanů – Eman Stejný, Jiří Vávra, hradecký Lacina, Josef Černý, Jiří Šturma, Bohouš Kyzlink, Ruda Bém, Martin Menčík, Milan Šubr, Karel Výdra, vnuk Jardy Weinhouera talentovaný Šec... (omluva tomu, na koho jsem v tomto výčtu zapomněl).

A neskutečný rekordman Jirka Dědek, dvanáctého dubna oslavil 65.

Eduard Čeliš,

foto: Jaroslav Voves, archiv Jiřího Dědka

DAVID ŘEHÁK
„Jirka Dědek, výborný gólman, ten bude chytat do stovky!“

JOSEF HUJER
„Nezničitelný brankář. Poctivák, který vydrží ještě dlouho.“

Historické fotky z Bělohradska

1

Před Lázeňským hotelem

3

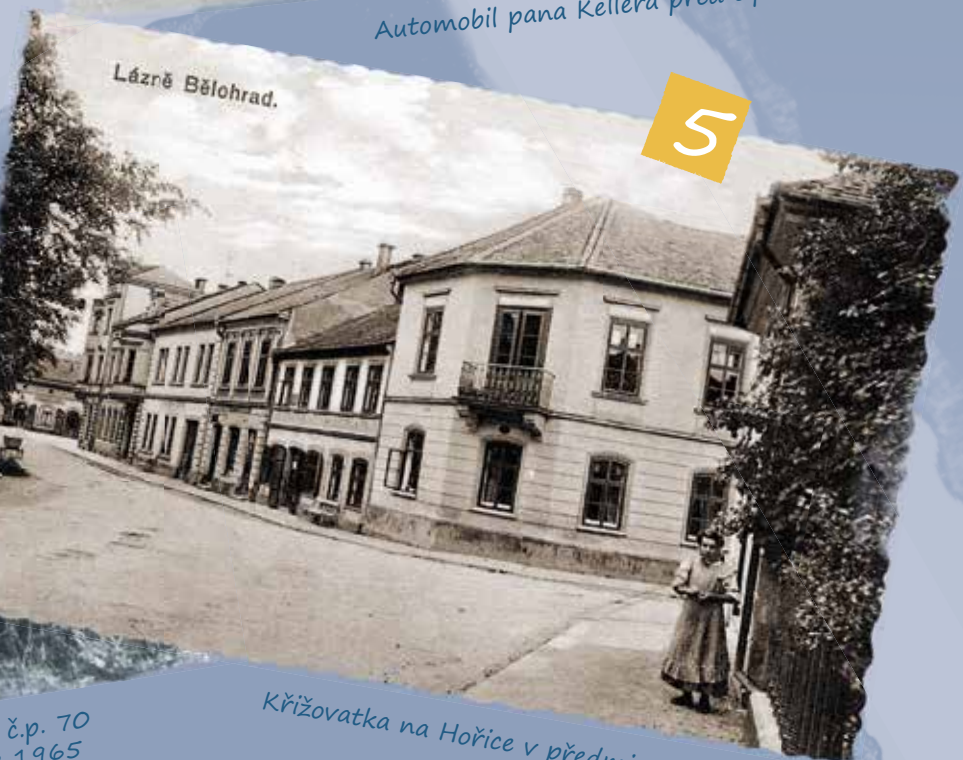

2

Archanděl Rafael na náměstí

Automobil pana Kellera před č.p. 28

Lázně Bělohrad.

5

4

Domek Antonína Sytaře č.p. 70 v Horní Nové Vsi v roce 1965

Křižovatka na Hořice v předminulém století.

6

Učitelská čtvrť nově postavená

7

Přílův dům s benzinovou pumpou
pana F. Kučery

8

Malé náměstí v šedesátých
letech minulého století

9

Soutok náhonu Mikulava
mlýna s Javorkou v H. N. Vsi.
Vzadu domek F. Kočího
č.p. 141 v roce 1956

10

Za Kupkovými 150

ISSN 2533-8005

9 772533 800006